

עין מצוה נר מצוה

כל הבשר פרק שמיני חולין

מסורת הש"ס

ק"א א מ"י פ"ח ס"ח
מחללה אסורות
הכלה טו סנח לאין לטול
ק"ב ב מ"י פ"י מהלכות
עניות סוכנים הלכה
7:

רבינו גרשום

להתעשר במקום שלא
נאסר פרי עם פרי בשחיטה
מחללה אסורות
כיום אחד אחד אבל אותו ואת
בנו אסורין. מקום שנאסר
פרי עם פרי בבישול חלב
עם הגדי. סוס בן סוסה
אחי פיריה יביח שיש
פרי עם פרי כלומר סוס
בן סוסה אסור על פרה
שבת חמור על סוסה
וליה פיריה שכן סוס
אסור עם אחותו פיריה
שבת חמור היא שיש
כלאים וכו'. עם אמו
שהוא סוס והוא סוסה
דהא פרי בן סוסה אסור
פיריה וביח שמחתי פרי
עם פרי בני כלומר חמור
שבת על סוסה וליה
פרי ובה גם עליו וחוליה
פיריה שמחתי פרי עם
עובד סוככים בן במכירה
כלא ועמי יביח שאסור
פרי עם פרי חסה עם
שערה ומותר פרי עם האם
זה בעצמו לרוב בקרקע
וזה בעצמו לרוב בלא
כלאים. כלום נאסר פרי
עם פרי כלומר אלא ע"י
קרקע בדיעה מה לפי
עם פרי שכן שני ענין
חלב וגיר תאסר בפרי עם
האם כלומר היא עצמה
בחיבה: כל מקום שנאסר
לא יאכל לא תאכל לא
תאכלו וכו' והוא בבשר
בחיב גיר תאכל לא תאכל
תחבה. אחד נר ואחד
עובד סוככים בן במכירה
בין במכירה כלומר חביב
לא אשר בשעריך תתנה
ואכלה או מכור לעובד
סוככים שדי תתנה או
מכור לגר ותתנה או מכור
לעובד סוככים שבאמצע
גר ועובד סוככים שניהם
נתנה ומכירה

עד שיפירום לאו הכתוב בדרך שפרט
דבריו יודעה איש צורך לדברים כמתנן
תלויכין אותו אותו אתה משליך לנבל
איסורין שנתורה וכו' לר"מ נמי הכי
ליך מיניה דלא תאכלו משמע איסור
הנאה מדפרט נימיה הא איסורין
קרא להקדים היתר גר למכירת
עובד סוככים וכו' דמסכרה בלא שום
קרא הוא ידעין להקדים אלא השתא
דכתיב נמייה ומכירה ללמד בעלמא
איסור הנאה זי לא דכתיב או להקדים
ה"א דאחא קרא להשוותם וכו' ולא
ליכחז אלא חד מינייהו או מכירה
דעובד סוככים או נמייה דגר ולא
לענין או להקדים כיון דידעי ליה
מסכרה וכו' דה"א דאחי קרא למעטי
נמייה דעובד סוככים וכו' וכתוב
נמייה דעובד סוככים וכו' דה"א
דאחי למעטי נמייה דגר דלא יאספו
ליה אע"פ דלא קבל עליו וכו' אלא
לאכול נבלות כשי שמכה להמגיר
ודוקא נבלה כ"א שאין עובדי סוככים
מזיין שם ואם בלא למוכרה לעובד
סוככים לרין לימנה דנמייה מועטין
נמייה גר קודמת אכל פשיטא שאם
יש חסן לחדש למוכר קודם ימכרנו
לעובד סוככים ממה שימנו אפילו
לישראל חכור: בדרך שפרט
לך נבב"ה. אלא גרס לגר נמייה
לעובד סוככים וכו' נמייה כדפריש
בקובץ פסחים (טו) ד"כ היה משמע
דאיירי אליה דר' יהודה דאמר דברים
כמתנן דר' אבהו לא מתקומא אלא
כ"מ דפרישית ואי גרס ליה יש
לפרש דלשנא דקרא בעלמא נקט ליה
משום ולהו דברים שמתנה אי נמי
נקט הכי משום דנמייה הגר קודמת:
רבי יהודה אוסר דברים בבתבן.
ואסור לתת לומר לעובד
(סוככים) מתנת חסן וכו' זה מצינה
כ"פ"ק דמסכת ע"ז (דף כו.) וכו' וכו'
והתנן (לעיל דף ג:) שולח אדם לעובד
סוככים יין עובד הנשה בתוכה
ושולח משמע כהנה וצדקת כל שעה
(סוככים דף כב.) משמע דאחא אפילו
כ"י יהודה יש לומר דמינה בתוספתא
אם היה שנת מותר מפני שהוא
מכורנו לו: **א"ר אבהו** י"ש דברים
בבתבן. משמע דאי לאו או היה
אמינה תתנה ומכור אגר לעיל
ואעובד סוככים והכי נמי אמרין ברש
איחור נקן (ד"מ דף סא.) ובמרכיב קאי
כאסף ואוכל דמכירה ומימה דכפרק
קמא דקדושין (דף לז:) איכא פלוגתא
דמנאי גרי קימא והדור דשיעב וכן
דאיכא ל"מ"ד דלא קיימי אתרווייהו
משום דכתיב מפני שיהא חקום והדרת
פני זקן ויש לומר משום דאין לשון
מפני נוכל על וזה אסור ולא לשון פני
נוכל על חקום ולא ודרת דכפרק
הוליא לו (וי"מ ג:) קאמר איסי בן
יהודה חמש פסוקים אין להם הכרע
ישאלת מחר ארור משוקדים וקס ואמאי
לא קאי אלעיל ולמתא ועוד דאסי
גופיה סגן בקדושין דקימא והדור
וקימא שגן (ב"מ דף סא.) ופירק קמא
דקדושין (דף לז:) דאיכא תרי מילי ומד
ודאי אלמתא אית לן למימר דתרוייהו קיימי אהבא והבא
אבל האם אית לן למימר דקאי אחד דוכחא או אלעיל או
אלמתא

היא עצמה בחלבה מנין אמרת ק"ו ומה
במקום שלא נאסר פרי עם פרי בשחיטה
נאסר פרי עם האם בשחיטה מקום שנאסר
פרי עם פרי בבשול אינו דין שנאסר פרי
עם האם בבשול ת"ל בחלב אמו הא למה
לי קרא הא אחיא לה אמו רב אחרבוי בר
אמי משום דאיכא למימר סוס בן סוסיא
אחי פרדה יוכיח שאסור פרי עם פרי
ומותר פרי עם האם התם ורע האב הוא
דקא גרים דהא פרד בן סוסיא אחי פרדה
יוכיח שמוותר פרי עם פרי ואסור פרי עם
האם אלא אמר מר בריה דרבינא משום
דאיכא למימר עבד בן שפחה אחי מושוורת
יוכיח שאסור פרי עם פרי ומותר פרי עם
האם התם גט שיחרור הוא דקא גרים דהא
עבד בן מושוורת אחי שפחה יוכיח שמוותר
פרי עם פרי ואסור פרי עם האם אלא אמר
רב אירי בר אבין משום דאיכא למימר כלאי
ורעים יוכיחו שאסור פרי עם פרי ומותר פרי
עם האם כלום נאסר פרי עם פרי אלא ע"י
האם דהא חיוב ושערי בכרא ולא מיתסרו
אלא אמר רב אשי משום דאיכא למימר מה
לפרי עם פרי שכן שני גופים תאמר בפרי
עם האם שכן גוף אחד משום הכי איצטרך
קרא אמר רב אשי מנין לבשר בחלב שאסור
באבילה שנאמר ואל תאכל כל תועבה
(כ"ב) כל שתעבתי לך הרי הוא בבל תאכל
ואין לי אלא באבילה כהנאה מנין כדרבי
אבהו דאמר ר' אבהו א"ר אלעזר וכו' מקום
שנאמר לא יאכל לא תאכל לא תאכלו
אחד איסור אבילה ואחד איסור הנאה
במשמע עד שיפירום לך הכתוב בדרך
שפרט לך נבב"ה לגר נתינה ולעובד
סוככים במכירה וכו' דה"א דלא תאכלו כל
נבלה לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה
או מכור לגרי אין לי אלא לגר נתינה
ולעובד סוככים במכירה לגר במכירה מנין
ת"ל לגר תתנה או מכור לעובד סוככים
נתינה מנין ת"ל תתנה או מכור לגרי
נמצא אחד גר ואחד עובד סוככים בין
במכירה בין נתינה דברי ר"מ ורבי יהודה
אומר דברים כבתבן לגר נתינה ולעובד
סוככים במכירה מ"ט דרבי יהודה אי ס"ד
דקאמר ר"ג לכתוב רחמנא לא תאכלו
כל נבלה לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה
ומכור או למה לי ש"מ לדברים כבתבן
הוא דאתא לגר נתינה ולעובד סוככים
במכירה ור"מ אמר לך האי או להקדים
נתינה דגר למכירה דעובד סוככים ורבי
יהודה להקדים נתינה דגר למכירה דעובד
סוככים לא צריך קרא סברא הוא זה אתה
מצווה להחיותו וזה אי אתה מצווה
להחיותו: (סימן שבת חורש וכלאי ורעים
ארתו ואת בנו ושילוח הקן): אלא מעתה
מעשה

לאיסורא רבי שנאסרה עמו
במשמע אבל קטנה לא ועוד מאי קא
מומיז לקימה חבלל אמו למאי אחא טובא איצטרך לחמותו קטנה.
ורואה אי את דברי ר' יוסף טוב עלם ז"ל שרמינו תשובת חבד דר
לחמותו גדולה ואחותו קטנה
וגדולה זו היא זקנה שכבר נתעשרה
וקטנה זו היא גדייה שלא נתעשרה
ועדיין והאי תנא גדייה וכו' ומל
לעיל דלמאי ליה פרה ורמל מחד
מקראי ימייה והשתא קא דריש לאידך
וה"ק אחותו גדולה שנתעשרה כבר
מנין וע"כ נקט גדולה משום דסופו
ליף לה מרבוא וקטנה לא מיתרביא
ליה מיניה משום דמסתברא כי רבי
קרא לאיסורא גדולה רבי דנאסרה
עמו במשעב דלילו מקרא יתירא קמח
לא מזי לגרייה דאיכא למימר כי רבי
לאיסורא לא רבי אלא פרה ורמל
לאיסורין עמו בהרצעה אבל אחותו לא
ולהכי אשמעינן קרא אחרינא לחמותו
גדולה וקטנה אחיא מינייה: **סו"א הכי.**
דקטנה אחיא לה מינייה: **אחותו**
גדולה נמי. לא תיעבי קרא ומיני
מביניה דלמו ופרה ודרוש הכי מה
אמו שנקטה עמו לגר נאסרה עמו
בבשול אחותו גדולה לא כ"ש מה לאמו
שכן נאסרה עמו בשחיטה פרה מוכיח
מה לאסרה שכן נאסרה עמו בשחיטה
ועומת עמו מוכיח שמוותרת עמו
בהרצעה ובמשעב ומוז הדין הכל
השוי שכן שם חלב כו' ואחיא
מביניה בין אחותו גדולה בין קטנה:
אלא. קרא שלטי למאי אחא קמח
לגופיה תניינא לפרה ורמל ואידך
למאי: **היא עממה כהלכה.** ש"ה
ממנה בעודה מיה מנין כו'. וכן מדרשה
זו תראין הדברים דלחמותו משום מנריך
תלמודא או מקרא או במכירה דהא
אפילו ליהא עממה מנריך תלמודא
אלמלא לא נפקא לן מקרא דלגופיה
כל מין גדי אלא אמו דווקא אבל
היא עממה לא וה"ה אחותו גדולה
וקטנה: **פרי עם פרי שחיטה.**
שזמינן שני בני פרה אחת ביום אחד:
פרי עם פרי בבשול. גדי עם החלב:
אמר רב אבהו ר' אבהו לא אמרי
מעיקרא דדינא פירכא כדלעיל משום
דמקשי על סוף הדין: **אחי פרדה.**
שילדמה הסוסיא מן החמור והיה
בן צן אחר מן הסוס הרי בן מותר
עם אמו ואסור עם אחותו: **הסס**
ורע אב קא גרים. ואיסורא ללו
משום פרי עם פרי הוא אלא משום
פרי עם שאינו פרי כלומר משום ד
אניהן שהוא חלוק אבל גדי בחלב
אמו שניהם על שם אמן קראן חכמו
ופ"ה ואפ"ה אפריהו. מדע דעממה נכתיב
חלוק האז הוא דהא זומנין דהוי
איסור איפכא דפרי עם האם אסור
ופרי עם פרי מותר: **דהא פרי**
בן סוסיא. שילדמה מן החמור והוא
אחי פרדה שניהם לה לסוסא זו
עוד בת אחת מן החמור: **עבד בן**
שפחה. מותר בתין אמו ואסור בת
מזיין: ופריקין **הסס גע שחור**
קא גרים. ולאו משום פרי עם פרי
הוא דהא זומנין דהוי איפכא ומיתסר:
כלאי ורעים. חטין עם עדשין שאסור
לרוע זה עם זה: **ומותר.** לרוע

תורה אור השלם

- 1. לא תאכלו כל נבלה
תועבה: דברים י"ד
2. לא תאכלו כל נבלה
לגר אשר בשעריך
תתנה ואכלה או מכור
לגרי כי עם קודש אתה
לך לא תאכל לא תבשל
גדי בחלב אמו.
דברים י"ד כא

מוסף רש"י

עד שיפירום לך הכתוב.
הימר הלאה כדרך
שפרט לך נבב"ה.
שלא היה מתנו נה
אלא לא תאכלו והלך
להתירה כהנאה. כמתני
או מכור לגרי וכו' פסחים
כ"א. דמלכותין לפרש
מנינה לגר אשר בשעריך
תתנה ואכלה להתירה
כהנאה ולא נכתב כי
אלא לא תאכלו ש"מ לא
תאכלו איסור הנאה הוא.
וכפסחים (כ"ב) מריקין
עלה טובא (לעיל דף כו.)
וע"כ ד"מ. ל"ג
אשר בשעריך. ל"ג מ"ב
שקבל עליו שנתעשר
שנעטו בני נח וכו' וכלה
תחתיה וזהו שכתב
להחיותו דכתיב נכר חושב
(ויקרא כ"ג) וחי עמך וכו'
ת"ל לגר תתנה או
מכור. וקאי אגר לעיל
מיה לגר תתנה ואכלה
או מכור וכו'. ת"ל
תתנה ואכלה או מכור
והיותו לגרי וכו' ומתנייהו
אנכרי. דלא לדברים כמתנן
אחי. דלענין סוככים אסור
לתתנה. הכי איבעי ליה
למתנה. תתנה ואכלה לגר
אשר בשעריך או מכור
לגרי. דלא מזי לחיותו
קרייה דנתינה אנוכרי
(סו"א) דברים כבתבן. קן
מתנה לא יתנה לגרי ולא
יתמכרה לגר. פסחים כ"א.
לגר נתינה ולגרי
במכירה. אלא נמשך אסור
ליקון על שם מתנה. וכו'
כ"ג. או למה לי. או
ליקון חילוקי. או ל"מ
קאמר קרא דתרוייהו אגר
ותרוייהו אנוכרי לא נכתוב
או פסחים כ"א. להקדים
נתינה דגר למכירה
דבכרי. אם יש גר
לימנה לו. נתינו קודמת
למכירתה לגרי. והאי גר
נכר חושב קאמר שקבל
עליו שלא לעטו עיניו
ואוכל נבלת (סו"א) ולמה
אחא לו למשנה הכי
לגר אשר בשעריך תתנה.
והוא עיקר מתנה. או אם
אין גר מוכרה לעמיס
(ד"מ) כ"ג. סברא הוא.
מסכרה אלו ידעין נתינה
לגר קודמת דחית הגר
מיה אלא מיהיה לגרי
מיה מיה איכא. ואיצטרך
קרא תלמן ולאסור ליתן
כמתנה לגרי ולאסור נבלה
לגר. פסחים כ"א. זה
אתה מצווה להחיותו.
גר חסה מנייה לחיותו,
דמיה (ויקרא כ"ג) גר
ותושב וחי עמך (סו"א).

כל אחד עם אמו עם הקדקע:
כלום נאסר פרי עם פרי אלא צוריעה דיעיני ע"י האם: **הא חמי ופשיטי**
כדא. שניהם נכד להניע שם: **כל שחיטתו לך.** כל שאסרתי לך
למענו ולהתרחק ממנו: **הרי הוא בכל האכל.** עולמית בכל ענינין שהוא
בצילת יקום: **עד שיפירום לך הכתוב שהוא מותר בהנאה כדרך שפרט לך נבב"ה.** ש"מ
הוא כל מקום שזר היה בתעשרתו הגאה מלא האכל: מדכתיב מכירה עממה מנינה אחד מכירה
ואחד נתינה קיימי בין אגר ובין אעובד סוככים דאי דוקא כתיב היה ליה למכמה הכי תתנה לגר ומכירה לעובד סוככים: